

UJVIDÉKI HIRLAP.

Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ár: Egész évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K.
Egyes szám kapható a kiadóhivatalban.

Felelős szerkesztő:
dr. Nemes Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Erzsébet-tér 6. szám. — Telefon szám 49.
Kéziratokat nem adunk vissza.

A nép egészsége.

Bőséges, tartalmas törvénytárunknak nem éppen jelentéktelen részét képezi a közegészségek ügyéről szóló törvény. El van abban mondva szépen, hogy az utczákat csatornázni, tisztogatni kell, az iskolák, vendéglők, kávéházak s egyéb nyilvános helyek csakis a közegészség érdekeinek megfelelőleg építtessenek és tartassanak fenn, hogy minden nagyobb községnek saját külön orvosa legyen, de minden járásnak feltétlenül, lehetőleg kettő-három stb. stb.

Ez a szép, modern törvény, annyi más magyar törvény mintájára csak papíron van meg. Nincs talán egyetlen közhatalosa Magyarországnak, még az ország fővárosát, Budapestet sem kivéve, amely pontról pontra végrehajtaná a közegészségügyi törvény rendelkezéseit, sem az építési engedélyek megadásában, sem a nyilvános épületek fentartásában, sem az utczák tisztogatásában. S innen van az, hogy Magyarországnak, melynek földje és éghajlata bár a legegészségesebb Európában, a közegészségügyi állapota nem kielégítő, a halálozások aránya egyes vidékeken különösen megdöbbentő s hogy visszaha-

tással nincs a közállapotokra, az csak a derék magyar faj termékenységének köszönhető.

A legsúlyosabb mizéria az, hogy nemcsak nagy községek, hanem egész járások állanak orvos nélkül. A községi orvosok mindenütt a falvakban elégtelen számuak s miután fizetésük évi 300 és 600 forint között ingadozik, kénytelenek minél szélesebb körű privatpraxist folytatni, ami még a legnagyobb lelkiismeretesség mellett is lehetetlenné teszi a körorvosi köteleességek kielégítő elvégzését. Egy körorvosnak köre 3—6 községre is kiterjed s így természetes, hogy egész nap kocsin kell ülnie, hogy a betegeit hivatalból látogassa. De miután ebből megélni nem tud, privát betegeket is látogat s a szegény nép, amely nem tud külön honorálni, felette gyér orvosi segítségben részesül. Ezt nem hozzuk fel szemrehányásként az orvosok ellen, nekik és családjuknak is meg kell élni — de a gázsi, amit a megyétől kapnak, még arra sem elegendő, hogy egy polgári család naponta ebédelhessen belőle.

Egymás után nyílnak széles Magyarországon az új sirok ezrei, melyekbe olyan

fiatal, munkabíró, vagy életük delén levő embereket temetnek el, akik megfelelő orvosi kezeléssel az életnek megmenthetőek lehettek volna, hát még a számtalan az egy hetestől a nyolcz éves korig levő gyermek, akik úgy pusztulnak el a vörhenyben és egyéb járványokban, mint amikor kora tavasszal a jeges vihar söpri le a fákról a bimbókat. Ezek is legnagyobbbrészt az orvoshiány áldozatai.

Ezért virul nálunk még manapság is a kuruzslás, ezért annyi a nyomorék és a hülye a mi falvainkban.

Ujjainkon számíthatjuk fel a városokat a vidéken, amelyek csatornázva vannak. Ennek híján egyes utczák dögletes párák tanyái s legjobb elősegítői a betegségeknek. Kórházunk kevés van, ami van, az méregdrága. Gyógyszertáraink drágasága pedig példátlanul áll az egész művelt világon.

Persze, mindezeknek a pénzhiány az oka. Más kevésbé szükséges célokra városaink és megyéink ezreket és százereket tudnak előteremteni még a föld alól is, a botrányos közegészségi állapotok javítására nincsen pénz!

Irjuk pedig mindezeket azon alkalom-

TÁRCZA.

Bimbó fakadás.

Párjelenet.

Szereplők: Tamás, poéta 23 éves.

Tilla, az ideálja, 16 éves.

Tamás: (egyedül)

Korán leszállt az est. A csillagok
Ezernyi száma kék egen ragyog.
Hegyek mögül felkél a szőke hold,
Meglátszik rajt', hogy éber álma volt! . . .
A csillagoknak fényes ezrei
Az angyaloknak néma tömegei,
Miket azért osztott e jó sereg,
Mert oly rosszak itt lent az emberek . . .
(nagy szünet)

Falánk kigyó és semmi, semmi más
A nagy világ és szája óriás;
Étvágya nagy, semmisem sok neki,
A gázt, a bünt mohóan elnyeli!
Az Istenség csupán külső czafat,
Imát csupán busás kamatra ad.
Erény a bűn s ki többet vétekezik,
A jóból annak több ígérkezik.
A kék Isten s mindenki meghajol
Előtte, rá ha szert tesz valahol.
Szemfényvesztő a vén, az ősz, az agg . . .

Csupán, mert élt, jut neki hódolat!
S a szív? Ki tudja, hogy milyen is az?
Ezernyi eszme és egyszem igaz!

Tilla: (Bátortalanul az ajtón benyit)

Tamás!

Tamás: (Arcza hirtelen felderül. Tilla felé rohan).
Te ugy? Szívemnek lángja, te!
A tündérek mesés országa se
Terem te nálad szebb virágot!

Tilla: (Pirulkodva) Ó!

Tamás (egyre lelkesebben):
Szépséged észszel fel sem fogható!
Egy más világba visz a képzelet,
Ha megpillantlak, lányka, tégedet,
Egy más világba, hol tündérfiak
Lopnak tündérajkakról csókokat,
Egy más világba, hol a lány szeme,
Egy-egy nap csábos fénytékintete;
Egy más világba, hol a szerelem
Rózsája nyílik minden kebelen
A kebeleden nem egy, de száz virág
Virul, árasztva mámort, illatárt
S ha itt hálnék meg, édes, kebeleden,
Virág között hunynám le két szemem
S szívem tovább dobogna még . . .

Tilla: (Előre lép, kötényével játszik) Ugyan!

Tamás:

Igen! Nem sirba vinne az utam!

A menybe fel! Mert hisz a kebeleden
Nyugodva, menyben érezném magam.

Tilla:

Poézisodnak tulajd kedve van.
Szavad ezért komolynak nem veszem!
Ha rimeidnek jázminvirág csokrát
Hazugmód, egy vén asszonynak fonnád.
Tunikáját félredobná menten
S azt mondaná: tied vagyok szentem!
De én kicsiny, csitri lányka vagyok.
S verseidnek kurta határt szabok!
Addig zengjen csak dalod a lanton,
Mig a rántás kozmás lesz a — sajton . . .
(maró gunnyal)

Mióta csak divatja van a versnek,
Minden poéta rimbe vall szerelmet!
Verslábon jár a szív a szép leányhoz,
Anyóst a vő csak jambusokban átkoz.
Nem mossa köny tovább a kendő partját,
Divat szerint, daktílokba facsarják!
S a költő kocsma sovány étellapját
Ezentul majd csak spondeusta adják
És nem kapával ássák meg sirunkat,
Trocheussal temetjük el magunkat!
A tósz nem hangzik több lakzikon
Helyébe lép a fúrge disztikon . . .
De én nekem, te rimek szép lovagja,
A szívemet a vers biz át nem hatja . . .

ból, hogy országszerte szedi a vörheny áldozatait a szegény sorsu magyar nép gyermekei között. A törvény megvan — csak közegészség nincs. Bár megfordítva lenne!

Ezen a szomorú állapoton csak fölülről jövő, országra szóló, erőteljes kezdeményezés segíthet. Lám, az állatorvosokat államosították. De akiknek kezébe a polgárság egészsége van letéve, azokkal nem törődnek, aminthogy nem törődnek a nép egészségével sem.

Ujdonságok.

Személyi hírek. Lobmayer István szegedi kir. főügyész Ujvidékre érkezett, hogy az itteni kir. ügyészség hivatalát és a törvényszéki fogházat megvizsgálja.

A nőegylet hangversenye. Az „Első Ujvidéki Nőegylet” 1904. évi november hó 5-én az „Erzsébet” szálloda disztermében Kovács Janka, Molnár Pörrike, Stroné Irén és Zappe Elza kisasszonyok, továbbá Eckert László, Elschléger Deszö és Dr. Piukovich Sándor urak szíves közreműködésével tánczczal egybekötött hangversenyt rendez. Kezdeté esti 8 órakor. Belépti-díj személyenként 2 korona. Jegyek Kuborczy úr czukrászdájában és este a pénztárnál kaphatók. Felülfizetések, miután a tiszta jövedelem szegény gyermekeknek karácsonykor leendő felruházására fordítatik, — köszönettel fogadtatnak.

Gyermek helyett — kutya. Hétfőn délután Rákity Pál ujvidéki birtokos jelentést tett a rendőrségnél, hogy az ő szomszédságában egy gyermek holtteste van elásva. A rendőrség, megjelent a hely színén, ahol a Rákity által jelzett helyen egy kis sirhalom féle hantot és egy beletűzött keresztzfát csakugyan megtalált. A sirhalmot felbontották és alig egy pár kapavágásra csakugyan találtak egy már enyészetnek induló döglött kutyát.

Hangverseny. Az „Ujvidéki Polgári Magyar Daloskör” 1904. évi október hó 23-án a Zapletál-féle vendéglő (Dunapart) nagytermében a „Máriássy”-féle cigányzenekar közreműködésével tánczczal egybekötött alapszabályszerű hangversenyt rendez. Műsor: 1. „Balogh Ádám” nótája. Kurucz nóta 1709-ből, férfikarra átirta Gutsohn Adolf. Éneklé az „Ujvidéki Polgári Magyar Daloskör.” 2. Bordal a „Bánk-bán”-ból. Vörösmarty-Erkel. Éneklé harmonium kísérellet mellett Katyánszky Sándor úr. 3. Magyar népdalok. Házunk előtt . . . Zsindelyezik . . . férfikarra átirta Fortuner Elek. Éneklé az „Ujvidéki Polgári Magyar Daloskör.” 4. Czigány humoreszk. Előadja Fischer Vladimir úr. 5. A Drámairó. Magánjelenet. Előadja Gyenizse Károly úr. 6. Rákoczy Sámuel kuruczdal (Ballada) Káldy Gy.-től Éneklé az „Ujvidéki Polgári Magyar Daloskör.” Ezután táncz következik.

Ellenőrzési szemle. A közös hadseregbeli nem tényleges állományu legénység ellenőrzési szemléje f. évi október hó 24., 25., 26. és 27-ik napjain reggel 8 órakor a „Teve” szálló udvarában, az ugyanily állományu honvédelegénység ellenőrzési szemléje pedig f. évi november hó 2., 3. és 4-ik napjain reggel 8 órakor a városháza udvarában fog megtartatni.

Agyonszúrták. Bondy Józsefnek a Szalonka-utczában bordélyház üzlete van. Szombatrol vasárnapra virradó éjjel Bozsilác Gyóka, Kassovitz-féle omnibusz kocsisa, betért hozzá és egy pohár pálinkát rendelt. Bondy jól megnézte a vendégét, és se szó se beszéd, bika-csöket ránt elő és pálinka helyett irgalmatlanul elkezdte döngölni a vendégét, majd azon igyekezett, hogy az üzletből kilökje. Persze ez nem ment oly könnyen és hamar, amint azt itt megírjuk, de hát a 4 üzletleány segítségével mégis csak kitétek Bozsilácznak szürét. A bevégzett munka után elbeszélte Bondy a lányoknak, hogy a múlt héten az ablakán valaki belőtt és evvel ő Bozsiláczt gyanusítja. Vagy egy félóra mulva Bondy ki akart menni az utczára, hogy ott körülnézdegéljen. A lányok

óva intették őt ettől, mert nem lehet tudni, hogy a nagyon helybenhagyott kocsis nem ólálkodik-e rá az utczán. De Bondy avval bizakodott, hogy ő két olyan erős, mint a kidobott kocsis, no meg revolvert is tart a zsebében — nem fél ő senkitől. Kiment a kapu elé. Vesztére. Épen abban a perczen akart hozzá befordulni Bozsilác, hogy a kidobás közben ott maradt kalapját magához vegye. Bozsilácznak kezében nyitva volt a bicskája. Védelmi eszközül akarta azt használni, ha újra meg akarnák verni. Bondy semmi esetre sem akarta Bozsiláczt a házba eresztetni, ez meg követelte a kalapját és így megint verekedésre került a dolog. Egyszerre csak Bozsilác egy hatalmas ütessel kését Bondy mellébe döfte és elszaladt. Bondy azonnal összeesett és néhány perc alatt elvérzett. A jaji kiáltásra kirohant leányok már csak halva találtak és halálos sebében bent a kést. Reggelre a rendőrség már kiderítette a tettést. El is fogta. Bozsilác az előnyomozásnál azt vallotta, hogy ő annyira részeg volt, hogy egyáltalán nem emlékezik semmire és azt sem tudja, hogy leszurt volna valakit. A szerencsétlen Bondynak felesége és 4 gyermeke van, akik azonban nem laknak az üzleti házban, hanem a belváros egy másik utczájában. Bondy annak előtte Titelen tartott bordélyüzletet, s néhány év előtt, mikor a titeli hegyomlás volt, az ő házat termette az el s akkor első felesége is ott veszett. A letartóztatott Bozsiláczt átadták az ügyészségnek.

Mogfutott halott. Lélekszakadva rohant be vasárnap délután a rendőrségnél ügyeletet tartó Vései alkaptányhoz 2 gyerek avval a hirrel, hogy a honvédkaszárnya utczájában az ut közepén egy ember halva fekszik. Az alkaptány nyomban a helyszínére sietett és ott csakugyan megtalálta a holtnak mondott ember — hült helyét. Részeg volt az istenadta, és nem volt neki egyéb baja. Jó időn át heverhetett az utczán, mert amint látszik magához tért és szépen tovább állt. Ma még azt sem lehet tudni, hogy ki volt.

A sok poéta mind ilyen . . .

Tamás (hallgat),

Tilla: No mond!

Tamás:

Igaz poéta már csak ily bolond!

Az ész hazát fejébe nem keres
S a gondolatja még se végletes!

Tilla: (lelkesülten)

A mit gondol, abból az eszme kél,
A mely sirján tul ő helyette él . . .

S a mit érez, érzi szüntelen,
Érzi azt még a sirja mélyiben . . .

(gunnyal)

E bölcselkedéssel még hová futsz?

Éhen vesznek a filozófusok,
Ha ő helyettük én gondolkodom!

Tamás: (hirtelen)

Hadd bölcselkedjen mézes ajkadon . . .

Keblemre jer . . . ölelj . . .

Tilla: Hogy megbomolj?

Tamás:

Ha szép leányka te környékezel,
Arany szót ültet ajkamra e kebel
S akkor, ó nem lehetek komoly . . .

Tilla: (gunyol)

Ó, itt az ősz. . . A rimbimbók fakadnak:

Verset mondok . . . Tedd el majd jó magadnak!

A trafikos leányhoz.

Ugy vártam már az ősznek érkezését,

A forró nyárnak sirba tételén . . .

És most, hogy itt van, füzfa sipok szólnak,
S mint burján nő a sok — sok költemény . . .

A versnek lába télviz idejében,
Lefagy, miként kökény, ha dér csipi . . .

De jó Pegázom felnyergelve immár

S önhöz versem galopban elviszi . . .

És átugorva boltjuk küszöbfáját

Poétikusan egy nagyot nyerit . . .

S lakkezipője piczinyke sarkához

Leteszi hó szerelmi rimeit . . .

Ha ez se használ, versem szép leánya,

Halál leszen sötét menyasszonyom

Elszivom majd trafikja sok szivarját

S rövid szivar fog nyilni siromon . . .

Tamás: (közben megáll)

E rim rakásnak roppant szelleme

Ezer költőnek jól kellene!

De most egy csókot, csókot szaporán.

Hadd faljam le a méznek biborán . . .

Tilla: (felpattanva)

Ha sok dalodban piros ajkamat

Mézzel kened, neked a méz kell csak,

Ugy menj, kotródj, te csuf, a kas felé . . .

Tamás: (Tillára czélozva)

Voltam, de megcsipett nagyon a méh!

Tilla: (Bosszusan, pózzal)

Hát méh vagyok? Akkor fullánkomat

Is érezd, ám épségben a fogad,

Tudom, maradni nem fog . . .

Tamás: (Tillára czélozva) nem hiszem!

Tilla: (Bosszusan, pózzal)

No ezt se mondta nékem senkisé!

Megállj gonosz, papucsba tartalak!

Tamás:

De én sem leszek mindig hallgatag!

Tilla: (Bosszusan pózzal)

Fésű helyett a körmömet kapod!

Tamás: (Tillára czélozva)

Nem viselek majd hosszú hajzatot!

Tilla: (Bosszusan pózzal)

Kabát helyett, a hátad porolom!

Tamás: (Tillára czélozva)

S a taktust rimbe én korbácsolom!

Tilla: (Bosszusan, pózzal)

Az asztalláshoz foglak kötni én!

Tamás:

Kszantippe hozzád angyal, te szirén!

(Nagy szünet)

(Egymásnak hátat fordítanak)

Tilla:

(Végre lassacsán Tamás mögé megy, vállán átdugja fejét és édesdeden mondja): És mindennap . . . elsózom . . . a levest . . . Tamás: (Hirtelen megfordult, megöleli, megcsokolja Tillát, nagy hévvel):

Igen! Igen! Mindennap tedd meg ezt!

Nagy Béla.

Egy község áthelyezése. A belügyminiszter Bács-Petrovácz községet az apatini járásból a hódási járásba helyezte át. Az áthelyezéssel régi óhajta teljesül a vármegyének.

Jutalomdíj a jegyzőnek. A községi és körjegyzők jutalmazására a Kisbirtokosok Országos földhitel intézete 15000 koronát bocsátott a földmivelésügyi miniszter rendelkezésére. Tallián Béla földmivelésügyi miniszter ezen összegből egy 500 koronás, két 300 koronás és két 200 koronás jutalomdíjat tüzött ki oly községi és körjegyzők jutalmazására, akik a községek felvirágzása körül buzgó és eredményes működést fejtettek ki.

Megszűnt sertésvész. Péterrévén a sertésvész megszűnt, miért is a hatóság e hét elején a zárlat alól feloldotta a község határát.

Uj községi állatorvos. Óbecsén a képviselőtestület 13 pályázó közül egyhangulag Dégi Mihály bácspetrovoszellói (péterrévei) közs. állatorvos választotta meg, a kit előnyösen ismer már eddig is a gazdaközönség. Ilyen egyhangú választás is már régen nem volt Óbecsén.

Főispáni titkár. A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök dr. Petrovics Elek min. fogalmazót min. segédtitkárrá nevezte ki és főispáni titkári minőségben szolgálattételre Szabadka sz. kir. és Baja th. városok főispánja mellé rendelte ki.

Az új főispán installációja. Szabadka város közgyűlése elhatározta, hogy új főispánját a megszokott fényvel installálja s a kiküldött rendező-bizottság ma már tanácskozást is tartott ebben a tárgyban. A tanácskozást Vojnich Máté h. polgármester vezette. A bizottság főbb határozatai a következők: Folyó hó 29-én, az installáció napján reggel 6 órakor huszonegy mozsárgyulóvés dördül el s rögtön ezután a tüzoltózenekar ébresztő zenével járja be a várost. Délelőtt 9 órakor ünnepi misét hallgat a közönség a szent Teréz székesegyházban s csak ezután, 10 óra tájban veszi kezdetét a közgyűlés a Pest-szálló nagytermében. — A közgyűlés megnyitása után küldöttség megy Bezbrédy Istvánért lakására s a főispánnal együtt tér vissza, aki az üdvözlésre szónoklatot tart. Közgyűlés után küldöttségeket és tisztelgőket fogad a főispán és a beiktatási ünnepséget bankett fejezi be.

Betörés a szolgabírósnál. Az óbecsei szolgabírói hivatalos helyiségbe csütörtökön éjjel eddig még ismeretlen tettes vagy tettesek betörték. A betörő az utcára néző egyik ablakon két üveg fiókot bezúzott és így kinyitván az ablakot, hatolt be a hivatalba, a főbíró szobájába. Itt a nyitva levő asztalfiókokban kutatott, de mert pénzt nem talált, a vasszekrényt fessegette. Mert ehhez gyöngye volt az eszköze, azt abbahagyta és a többi szobák íróasztalának fiókjait törte föl sorba. Dr. Kruzelik fiókjában talált 2 frt és a főbíró ezüst kinyitva távozott. A betörő úglátszik csak pénzt keresett, mert a bélyegértéket ott hagyta. De pénzt nem talált, nem is találhatott, mert október elseje óta a szolgabírósnál pénzt nem kezel. A tettest a csendőrség és a rendőrség együttesen keresi.

Revolver az utcán. Szabadkán az V. és VI. körű legények vasárnaponként össze szoktak jönni a régi vágóhid előtt, ahol nagy verekedéseket rendeznek. Szerepel ezekben a har-

czokban bot, bicska, kő s ujabban a modern kor vívmánya, a revolver is. Tegnap szintén volt e fajta verekedés s egy arra tévedő leány lett az áldozat. Köszegi István lőtt a revolverével és a golyó Nagy Máriát találta a karján. A seb szerencsére nem veszedelmes. A virtuskodó legény ellen megindították az eljárást.

Közipari munkástelep Szabadkán. Komoly jelentőségű, szép intézmény létesül legközelebb Szabadkán. Ez az intézmény a házipar munkástelep, mely arra lesz hivatva, hogy a téli inséges időben munkátlan emberek százainak adjon kenyeret. Óverbáson van már ilyen házipari munkástelep, amely kiváló eredményeket mutat fel. Az ott dolgozó munkások 2 koronát is megkeresnek naponként. Az óverbázi telep vezetője, a miniszterium által kiküldött vándortanító, Szabadka városát is felhívta ilyen telep létesítésére, elvállalván egyúttal az oktatást is. A tanács belátva az intézmény kiváló hasznát, megbizta a főkapitányt javaslattevővel. A főkapitány a munkástelep részére a régi barakk átengedését javasolta, a tanács viszont 1000 korona segélyben kívánja részesíteni a nagy jövőjű intézményt. A munkástelep segélyezésnek az ügye hétfőn a közgyűlés elé kerül.

Halálra gázolt gyermek. Megrendítő esett történt a napokban Szabadkán. Egy Rósa Erzsike nevű két esztendő leánygyermek ját szadozott a Beresényi-utczában s egy terhes kocsit elgázolta. A súlyos kocsikerekei keresztülmentek a szerencsétlen gyermek testén s halálra gázolták. A mentők eszméletlen állapotban vitték be a kórházba, ahol ápolás alá vették. Életben maradásához semmi remény nincsen.

A koldusasszony vagyona. Bácskeresztúrról írják: Özv. Hanul Máriát és Józsa nevű 18 éves leányát a napokban éjjel ismeretlen tettesek kegyetlen módon meggyilkolták. A rémtettet legelsőnek egyik szomszédasszony vette észre, kinek feltűnt, hogy a máskor kora reggel künn Hanulné nem látni. Átment és amint benyitott, rémséges látvány tárult elébe. Nagy ijedten szaladt ki és egyenesen a község házára ment, hol a rendőrségnek a gyilkosságról jelentést tett. A rendőrség azonnal megindította a vizsgálatot. Az asszonyt fején és hátán, késsel okozott több seb, az ágyon, a leányt pedig, kinek mindkét szeme ki volt szurva, a szoba közepén a földön egy nagy vértócsában találták. Mindkettőjüknek ezenkívül a nyaka el volt vágva. A gyanu a helybeli cigányokra hárult. A rendőrség két cigányt letartóztatott. Hanul Mária jómódu asszony volt és valószínű, hogy pénzét akarták elvenni, ami azonban aligha sikerült a betörőknek, mert az özvegy pénzét sosem tartotta magánál. Ha mégis néha volt otthon pénze, — azt állítólag — oly helyeken tartogatta, hogy azt lehetetlen volt megtalálni. Hanulné-nál a boncsolás közben a ruhájába gyűrve 1800 koronát találtak, de még megjegyzendő, hogy ezen összeg vagyónának csak egy részét képezi. Vagyonát özv. Hanulné koldulással szerezte. 40 év óta lakott Keresztúron, hova Zemplénmegyéből jött. A gyilkosokat még mind- eddig nem találták meg és nyolcz csendőr állandóan ott van.

A trónörökös születése. Egy szabadkai kiváló uriembernek született egy kis leánya. Örült neki végtelenül. Elmúlt még egy év és újból született egy kis leánya. Örült ennek

is, de már jobban szeretett volna fiút a helyébe. Pár nappal ezelőtt újból örvendetes családi esemény elé nézett a derék család-apa és nem volt más gondolata, csak az, hogy fiu legyen az ujszülött. A nagy vágyódástól dolgozni sem tudott napok óta. Tegnap éjjel végre elérkezett a nagy pillanat. A tudós asszony átsietett a másik szobába és jelentette, hogy fiu van, egészséges, vigoncz fiu. A kitünő családapa megölelte a tudós asszonyt, azután lekapta a revolverét a falról, kiszaladt az utcára és viharos csatakiáltások között hatszor a levegőbe lőtt. Az éjszaka egyszerre felébredt. A nagy durrogásra kivilágosodtak az ablakok és egyszerre három felől is szaladtak rendőrök az éjjeli lövöldöző felé. — Hogy mert ilyet tenni az ur, kiált rá messziről. Azonnal jöjjön velem a kapitányságra. — De édes barátom, engedjen meg, szólt a boldog apa. Látja, ha a trónörökös megszületik, százegyet lőnek — ágyuval, miért nem lőhetnek az én trónörökösöm születésekor hatot — revolverből? A rendőr elgondolkozott, szalutált és nesztelenül tünt el az éj homályában.

Egy tábornok a magyar nyelvről. Szege dről írják, hogy a szegedi önkéntesek tartalékos tiszti vizsgájának érdekes mozzanata volt. A 46-os önkéntesek tudvalevőleg a temesvári 67. gyalogdandár parancsnoka, Sikovszky Károly vezérőrnagy előtt vizsgáztak. Százhusz ifjút kellett végighallgatni a tábornoknak. A feleleteket jórészt németül adták, de sürü volt a magyar szó is. Meglepte mégis a generálist néhány jó magyaros nevű önkéntesnek korrekt németiségű előadása. Az egyiket, Erdődy Árpád fiumei tiszviselőt meg is kérdezte: — Hol tanult németül? — Már azelőtt is tudtam, tábornok ur, de az ezrednél sokat tanultam, — felelte az önkéntes. A vezérőrnagy elgondolkozva válaszolta: Ha én úgy tudnék magyarul, mint a hogyan ön németül beszél, boldognak érezném magamat. (Ez is maszlag!)

Haladunk a korrall. Alig néhány éve, hogy megindult az egész országban a mozgalom, minden ház végeihez, elejéhez és kertjében lugos-szőlőket ültetni, már is oly óriási tért hódított magának ezen eszme, hogy nincs oly rész hazánkban, hol tömegesen fel nem karolnák. Hát ez nem is csuda, mert nézzük meg például Fehértemplom városát, a hol alig van ház, melyet óriási törzsű lugas-szőlő ne ékesítene, mely bőven ellátja az egész családot az érés kezdetétől egész tél folyamán finom csemegeszőlőkkel, minden évben terem melegen ajánljuk mai számunk hirdetési rovatában, árán is bemutott „Szőlőlugas ültetésünk“ című hirdetésünket olvasóink becses figyelmébe. — Színes fénynyomatu árjegyzékek mindenkinek, ki címét tudatja, ingyen és bérmentve küldetnek.

Irodalom.

„A KERT“ kéthetenként megjelenő kertészeti szaklap október 15-i száma a következő tartalommal jelent meg: Konyhakertészet. Pelikán Ferenc: Előkészület az őszi zöldségvetéshez. Z. A szamóca őszi ápolása. Gyümölcsészet. Zeller Aladár: Barack kulturánk. X. Zádor Gyula: A fel-lő gyümölcs jobb helye. Diskertészet. Ujseelandi len (Phormium tenax), mint dekoráció-növény. Weisz Ferenc: A vadrózsa. I. Méhészet. Binder: A hangya mint méhellenség.

Közletről és távolról. Magyar Gyula: Jelentések a londoni Hollandhouse Flower-Show-ról. II. Tárcza. Deák Antal: Petőfi és a növények. Rovartan. Kolárik Ferencz: Miként védekezhetünk legbiztosabban a lófereg ellen? Élősdiek. Tétényi: Gomba (Botrytis parasitica Cavara) okozta tulipánbetegség. Hírek: Az országos gyümölcskiállítás és vásár. — Philanthia. — Csézer Gyula. — Másodvirágzás. — A bajai gyümölcskiállítás kintüntetettjei. — Pálmaház a ke-repesíteti temetőben. — A kőbányai szőlőtelep bérbe-adása — főváros földje. A prószakközlemények. A Phacelia mint kitűnő póttakarmány. — A szárított növények színének megtartása. — Méhcsipések. — A magyar bor történetéből. — Babonás esztendő. — Othellóból szűrt bor. — A gyümölcs eltartása. — Virágóra. — Gyümölcsborokról. — Burgonyaeltartás. — A szárazság és a szűret. „A KERT” előfizetési díja egész évre 10 korona, félévre 5 kor. Az év minden szakában elő lehet fizetni a kiadóhivatalban: Budapest, VII. kerület, Rottenbiller-utca 33.

Közgazdaság.

A fa konzerválása. Igen sok kísérlet tétetett arra nézve, hogy a fa konzerválására milyen anyag a legalkalmasabb. Sok helyen még mai nap-ság is az égetést alkalmazzák oszlopok föld alatti részeinek konzerválására, a mi azonban nem czélszerű, mert gyengíti a fát, másrészt pedig sokkal rövidebb ideig képes azt a korhadástól megóvni, mint egyes jobb konzerváló anyagok.

A carbolineum igen alkalmas olcsó conser-váló szer, különösen gazdasági eszközeink számára; azonban nagy creosot tartalma miatt, zöldséges kertekbe szolgáló eszközök konzerválására nem használható; mert a carbolineummal konzervált és földbe ásott farészek a carbolineumban levő creosotot a növényzet gyökereinek is átadják s így nem egy esetben tapasztalták, hogy a zöldségnek kellemetlen creosot ize és szaga volt. Így egy más anyagot kezdtek alkalmazásba venni, a rézgálicot, mely olcsóságánál és nagy ellentállóképességénél fogva ma már általánosan elterjedt konzerválószer. Különösen frissen vágott fák konzerválására igen czélszerű szer, amennyiben azok általa könnyen konzerválhatók. A frissen vágott fatörzset alul két arasznyi hosszúsághan meghántjuk s egy rézgálic-oldatot tartalmazó hordóba helyezük bele, vastagabb végével fordítva lefelé. A fa akkor még annyi nedvességet tartalmaz, mint levágatlan állapotban s ezen nedves-ség elpárolgását a hordóban levő rézgálic oldat pótolja. Ilyen eljárással tehát nemcsak a fa külső részét, hanem annak belső szövetét is konzerválhatjuk s az által igen hosszú időre állandósítjuk azt. Az így konzervált fa a rothadásnak sokáig ellen-áll. A konzerválás 4—5 nap alatt megy végbe, a mi mindig attól függ, hogy az oldat felszívó-dására mennyi idő szükséges. Függ tehát a con-zerválandó fa hosszúságától és attól, hogy telje-sen friss vágású volt-e az vagy már hosszabb ideig 1—2 hétig levágva hevert. Teljesen kiszá-radt fát nem lehet így konzerválni.

Kiadó laptulajdonos: **dr. Nemes Sándor.**

Felhívás ajánlattételre.

Közadás ujvidéki I-ső szerb varga szö-vetkezet mint szövetkezet ujvidéki keres-kező cég ideiglenes csődválasztmányának

biróilag jóváhagyott határozata folytán a csődtömeghez tartozó, a csődleltár 1—59 és 61—95 tételei alatt felvett 4453 kor. 38 fill. beszerzési és 2619 kor. 65 fill. becsértékű áruk, kaptafák s üzleti be-rendezés zárt ajánlati verseny útján a következő feltételek mellett el fognak adatni.

1. Az összes árukra együttes ajánlat adandó be.

2. Az ajánlatok zárt borítékban f. évi október hó 28-ik napján délelőtt 12 óráig alulírott tömeggondnoknak adandók át. Az ajánlatokhoz a becsérték 10%-a (szóval tíz százaléka) készpénzben mel-léklendő.

3. A csődválasztmány az ajánlatok felett az ezek beadására kitűzött végha-tárnapon délután 3 órakor határoz, fen-tartván magának azt a jogot, hogy az ajánlatok közül esetleg egyet sem fogad el. A csődválasztmány a leltár helyessége, illetve az áruk feltüntetett minősége és mennyiségeért nem szavatol.

4. Az, kinek ajánlata a csődválaszt-mány által elfogadtatik, köteles az áru-raktárt és a helyiséget azonnal átvenni és készpénzzel kifizetni, különben óvadé-ka a csődtömeg javára elvész, s kárára és veszélyére a csődválasztmány az áru-tömeget azonnal el fogja adni.

5. A közadás által bérben birt üzlet-helyiség és raktárak lehetőleg azonnal, de legkésőbb 1904. évi október 31-éig kiűritendők és a kulcsok a tulajdonosok-nak átadandók, a mennyiben a vevő ebben késedelmes volna, úgy a jogkövetkez-ményeket egyedül viselni tartozik.

Az áruraktár és bolthelyiségek min-den napon délelőtt megtekinthetők.

Ujvidéken, 1904. évi október hó 16-án.

Zombory László
csődtömeggondnok.

ÉRTESÍTÉS!

A nagyérdemű közönségnek b. tudomá-sára adom, hogy helyben **Temerini-utca 8. szám alatt** (Farkas Lajos ur házában)

gép- és épület-lakatos-mű-helyt nyitottam.

Elfogadok mindennemű gép- és épület-munkát, kút, vízvezeték, fürdőszoba, villanyoscsengő, távbeszélő és világítási berendezéseket stb.

Ugy a bel- mint külföldi nagyobb gyárak-ban szerzett tapasztalataim elég biztosí-tékot nyújtanak arra, hogy minden e szakmába vágó munkát gondos figyelem-mel, pontosan, a legjobb kivitelben és mégis olcsón elvégzem.

Itt tanoncok felfogadtatnak.

Szöke Adolf,
gép- és műlakatos.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalanon

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, azért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitűnőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nin-csen oly ház, melynek fala mellett a legesokélyebb gondozással felnevelhető nem volna. ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legreme-kebb dísz, anélkül, hogy legkevesebb helyet is el-foglalna az egyébre használható részekből. Ez a leg-háladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színe fény-nyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Czím:

Érmelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya,
u. p. Székelyhid.

A magas horvát kormány részéről mint gyógy-viznek megállapított

Apatováci savanyú forrás

Apatováci SAVANYÚVIZ

természetes alkalikus szénsavdús savanyúvíz

kristály tiszta legkiválóbb asztali víz

Orvosi kapacitások által a legnagyobb gyógyeredménnyel rendelve minden az emésztő és légző szervezeti bajoknál **rheumatikus, gyomor, tüdő, torok** és minden más **kataru-soknál, vese, cukor és hólyag** betegknél.

Legkiválóbb, utól nem ért gyógyeredmények a nemi és sok női bajnál.

Analizálva dr. Ludvig kir. udvari tanácsos, és dr. S. Bosnyákovits kir. orvostanárok által.

Kitüntetve sok nagy szakkiállításon 15 arany éremmel.

Apatovaci kút-intézőség

Zágráb, Ilca-út 17.

Kapható gyógytárak-, fűszerekek-, éttermek- és vendéglőkben.

Nyomatott Hirschenhauser Benó könyvnyomdájában, Ujvidéken.